БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 141 (8361) | 1957 оной июниин 16, воскресенье | Сэн 20 мүнгэн

Пропагандистнуудай курса

Партийна һуралсалай жэл дүүрээд, мүнөө партийна организацинууд үнгэрһэн һуралсалай жэлэй дүн гаргажа, һайн юумыень ниитэлэн согсолжо, дутагдалнуудые элирүүлжэ байна. Зунай үедэ коммунистнуудта, интеллигенцидэ зорюулан уншагдаха лекцинүүдэй тематика тодорхойлогдоно. Мүн һуралсалай шэнэ жэлдэ коммунистнуудай хайшан гэжэ һураха, юу үзэхэ тухайнь асуудал зүбшэн хэлсэгдэжэ байна. Партийна һуралсалай шэнэ жэлдэ бэлэдхэхэ хэрэгтэ зунай үедэ пропагандистнуудай бэлэдхэл дээшэлүүлхэ гээшэ тон шухала хэрэг юм.

Манай орондо коммунизм байгуулга, уласхоорондын байдалай хүгжэлтэ, үзэл surталай тэмсэлэй уласхоорондын оршондо шангадажа байһан ушар теоретическэ бэлэдхэлээ саг үргэлжэ дээшэлүүлжэ байха, ниитын ажабайдалда боложо байһан шэнэ юумэнүүдые марксизм-ленинизмын һургаалай ёһоор зүбөөр шудалан ойлгохо эрилтэ пропагандистнуудта табина бшуу.

Манай республика дотор мүнөө жэлдэ пропагандистнуудай нэгэ һарын курса һаяар үнгэргэгдэхэнь. Энэ курсада КПСС-эй түүхэ, политическэ экономи, промышленность болон хүдөө ажахын тодорхой экономико шудалха кружогуудые хүтэлбэрилхэ пропагандистнууд һураха юм. Хамта дээрээ энэ курсада 260 хүн һуралсаха байна.

Партийна организацинууд курсада һураха пропагандистнуудые шэлэн олохо хэрэгтэ тон харюусалгатайгаар хандаха ёһотой. Партийна пропагандистын харюусалгатай ба хүндэтэй үүргые һайнаар, үнэн зүрхэнһөө дүүргэхэ коммунистнуудые курсада шэлэн оложо эльгээхэ шухала. Пропагандистска хүдэлмэридэ дуратай, тэрэниие шадамараар ябуулха дүршэлтэй, һурагшадые үзэһэн юумээрнь һонирхуулжа шадахаар лэ, пропагандистска хүдэлмэриие идэйно-теоретическэ үндэр хэмжээндэ ябуулжа шадахаар лэ коммунистнуудые курсада эльгээхэ хэрэгтэй.

Зунай нэгэ һарын курса пропагандистнуудта горьтой туһаламжа үзүүлхэ байна. Пропагандистнууд политическэ экономиин, тодорхой экономикын, КПСС-эй түүхын, уласхоорондын хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй шухала асуудалнуудые шудалха юм. Партиин түүхэ зааха пропагандистнууд партиин түүхэ болон теориин асуудалнуудаар 25 темээр лекцинүүдые шагнаха. Политэкономи, промышленность болон хүдөө ажахын тодорхой экономико шудалха кружогуудые хүтэлбэрилдэг пропагандистнуудта 30 гаран лекци уншагдаха юм. Тэрэнһээ гадна совет засагай жэлнүүдтэ манай ороной туйлаһан амжалтанууд тухай, мүнөөнэй үеын уласхоорондын харилсаанууд тухай олон лекци уншагдаха.

Хүдэлмэридэхи түрүү дүршэлөө пропагандистнуудай жалан абалсаха хэрэгтэ ехэ анхарал табигдаха юм. Партийна һуралсалай жэлэй туршада туйлагдаһан пропагандистска хүдэлмэриин хамаг һайн юумые ниитэлэн согсолжо, курсада һурагшадта хэлэжэ, хөөрэжэ үгэхэ тон шухала. Жэшээлхэдэ, промышленностиин тодорхой экономико шудалха кружогые хүтэлбэрилдэг Улан-Удын ГЭС-эй парторганизациин пропагандист нүхэр Поповой дүршэл пропагандистнуудые һонирхуулха байха. Мүн ПВЗ-гэй шэрэм шудхалгын цехын партийна организациин мүнөөнэй политика шудалха кружогой пропагандист нүхэр Р. Т. Рабданов пропагандистнуудта һонирхолтой юумэ өөрынгөө дүршэлһөө хөөрэжэ үгэхэ байха. Манай ороной дотоодын ба уласхоорондын байдалай асуудалнуудые шудалан үзөөд, һайса ойлгоод байхадаа кружогто һурагшадай ажалай эдэбхиин дээшэлдэг байһан тухай тэрэ хөөрэжэ үгэхэ.

Хүтэлбэрилхы кадрнуудай экономическа һуралсалые эмхидхэхэ талаар Тарбагатайн, Кударын, Курумканай болон бусад зарим аймагуудта һайн дүршэл, үльгэр жэшээ бии болонхой. Колхоз болон МТС-үүдэй дунда шатын хүтэлбэрилэгшэдтэ хүдөө ажахын тодорхой экономикын асуудалнуудые зааха талаар Тарбагатайн аймагай партийна организаци дүршэлтэй боложо байнхай. Энэ асуудалаар тус аймагай партийна һуралсалые хүтэлбэрилдэг нүхэдэй хөөрөө шагнахада пропагандистнуудта мүн лэ туһатай байхань дамжаггүй.

Партийна һуралсалай үнгэрһэн жэлдэ КПСС-эй түүхэ шудалха хэрэгтэ шухала анхарал табигдаагүй һэн. Энэ алдуугаа һуралсалай шэнэ жэлдэ дабтажа болохогүй. Партийна организацинууд Коммунистическэ партиин түүхэ болон теориин, марксизм-ленинизмын гол шухала асуудалнуудые шудалхадань коммунистнууд болон партийнабэшэ интеллигенцидэ туһалха уялгатай. Тиимэ туһаламжа үзүүлхын тулада пропагандистнуудые бэлэдхэхэ тушаа эртээнһээ оролдохо хэрэгтэй. Эгээл тиимэһээ партиин түүхэ зааха пропагандистнуудые шэлэн олохо, бэлэдхэхэ хэрэгтэ онсо анхарал табигдаха зэргэтэй.

Пропагандистнуудай курсада һайнаар бэлэдхэжэ, тэрэниие эмхитэйгээр үнгэргэлгэ хадаа һуралсалай шэнэ жэлдэ һайнаар бэлэдхэхэ, коммунистнуудай политическэ һуралсалые идейно-теоретическэ дээдэ хэмжээндэ ябуулха шухала арга нүхэсэл болоно гээшэ.

Нүхэд Н. А. Булганин Н. С. Хрущев хоёрой нютагаа бусажа ерэхэдэнь Москвагай ажалшад тэдэниие угаа баяртайгаар угтаба

Ниислэл хотымнай гурбан вокзалай талмай болохо Комсомольско талмай дээрэ июниин 14-нэй үглөөгүүр Москвагай 30 мянган зон суглараа.

Хельсинкиһээ тусхай поездын ерэхэ үедэ Советскэ Союзай гүрэнэй тугуудаар шэмэглэгдэнхэй Ленинградска вокзалда нүхэд Л. М. Каганович, Г. М. Маленков, А. И. Микоян, В. М. Молотов, М. Г. Первухин, М. З. Сабуров, Л. И. Брежнев, Д. Т. Шепилов, Е. А. Фурцева, А. Б. Аристов, СССР-эй болон РСФСР-эй министрнүүд, СССР-эй Верховно Соведэй депутадууд хүрэжэ ерэнэ.

СССР-тэ байдаг дипломатическа түлөөлэлгэнүүдэй толгойлогшонор, Финляндиин Республикын хэрэгүүдээр СССР-тэ байдаг саг зуурын этигэмжэтэ А. Халамаа болон Финляндиин посольствын бүхы хүдэлмэрилэгшэд вокзал дээрэ байгаа.

11 час 41 минутада поезд перроной хажууда зогсобо. Нүхэд Н. А. Булганин, Н. С. Хрущев болон тэдээнтэй хамта ябалсаһан хүнүүд вагонһоо гаранад. Хүүгэд тэдээндэ баглаа сэсэгүүдые барюулна.

Һүүлээрнь Н. А. Булганин, Н. С. Хрущев, Советскэ правительствын, Коммунистическэ партиин бусад хүтэлбэрилэгшэд вокзалай байшанһаа гаража, талмай дээрэ тодхогдоһон трибуна дээрэ гарана. Альга ташалган нэернэ.

Нүхэд Н. С. Хрущев Н. А. Булганин хоёрые угталгада зорюулагдаһан митингые Моссоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Н. И. Бобровников нээбэ. Оркестр СССР-эй Гүрэнэй Гимн наадана.

«Серп и молот» заводой хүдэлмэришэн нүхэр В. Е. Плясов, академик А. В. Топчиев, нэгэдэхи подшипникова заводой залуу хүдэлмэришэн эхэнэр З. А. Хватова гэгшэд эхэ нютагтаа бусажа ерэһэнтэйнь дашарамдуулан Н. С. Хрущев Н. А. Булганин хоёрые амаршалаа.

Һүүлээрнь СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин, КПСС-эй Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь нүхэр Н. С. Хрущев хоёр үгэ хэлээ.

Тиигээд митинг дүүрэжэ, Советскэ Союзай Гүрэнэй Гимн дахин зэдэлнэ. Парти, Правительствын хүтэлбэрилэгшэд машинануудта һуужа, Кремль тээшэ ябаба. Городой үйлсэдэ олон мянган ажалшад тэдэниие үнэн зүрхэнһөө баясажа халуунаар амаршалаа.

(ТАСС).

«Орон газар бүхэндэ,
Океан далай дээрэ
Хэн хүн залуу бэ
Гараа үгыта,
Зэргэ жагсыт мантай!»
Л. Хайдуровай фото.

Шэнэ газарай ургаса уряална!

Комсомолшуудта, бүхы советскэ залуушуулда

Хүндэтэ нүхэдүүд, ханинар!

Шэнэ газар элдүүрилэн ашаглагшадай түрүүшын зэргэнүүдтэ Коммунистическэ партиин уряагаар жагсаһан манай үетэн элбэг ехэ ургаса эдеэшэжэ байна гэжэ Казахстанай, Сибириин захагүй үргэн талануудһаа мэдээсэнэ.

Энэ мэдээсэл бүхы советскэ хүнүүдэй сэдьхэлые баясуулна. Шэнэ ба боро газар элдүүрилэн ашаглаха хэрэгтэ советскэ арадые элсүүлһэн манай алдарта Коммунистическэ партиин хэды шэнээн сэсэн мэргэн, холые харадаг байһаниинь хүн бүхэндэ элитэ болоо. Үнгэрэгшэ жэлдэ ороной амбаарта шэнэ газарһаа хуряагдаһан олон зуугаад миллион пүүд орооһо таряан ороһон байна. Зүүн районуудай ажалшад 29 шахуу миллион гектар шэнэ газарһаа ургаса хуряагаа һэн. Орооһо таряанай түлөө тэмсэлэй боложо байһан тэрэ үеын халуун үдэрнүүдтэ комсомолой эльгээһэн 220 мянган залуу хүбүүд, басагад тэндэхи хүдэлмэрилэгшэдтэй хамта ажаллаа бэлэй. Тэндэ тэдэнэр ажалай һайн һургуули гараад, бахим шанганууд боложо бусаа. Тэдэнэр сооһоо олон хүнүүд правительствын шанда хүртөө һэн. Зуу мянга шахуу студентнэр, залуу хүдэлмэришэд болон албахаагшад ургаса хуряалга дээрэ шэн зоригтойгоор ажаллаһанайнгаа түлөө «Шэнэ газар элдүүрилэн ашаглаһанай түлөө» гэһэн ВЛКСМ-эй ЦК-гэй үбсүүндээ зүүдэг значогоор, хүндэлэлэй грамотануудаар шагнагдаа. Ажалда дуратай, үсэд нэтэрүү, бэрхэшээлһээ айдаггүй хүнүүд байһанаа харуулһан студентнэр, залуу хүдэлмэришэд болон албахаагшадые шэнэ газарайхид магтан дурдана.

Тиин шэнэ газарай шэниисын талын һалхинда дахинаа шааяхань, таряанай залаагай арюун шүүһээр эдеэшэхэнь ойртобо! Шэнэ газар дээрэ хуряалгын хаһа эхилхэнь. Тэндэ ургуулагдаһан бүхы таряае нэгэшье залаа үлөөнгүй хуряаха хэрэгтэ туһалха гээшэ комсомолой дайшалхы зорилгонуудай нэгэниинь болоно. Энээниие хэды шэнээн түргэнөөр, эмхитэйгээр үнгэргэхэбибди, манай гүрэнэй амбаарта тэды шэнээн ехэ орооһо таряан орохо, абтадаг мяха, һү, тоһоной хүн бүхэндэ хүртэсын талаар Америкын Холбоото Штадуудые хүсэхэ гэһэн зорилго тэды шэнээн амжалтатайгаар бэелүүлэгдэхэ байна.

Хүндэтэ нүхэд!

ВЛКСМ-эй Центральна Комитет таанар комсомолшууд, дээдэ һургуулинуудай студентнэр, техникумүүдэй ахалагша классуудай һурагшад, залуу хүдэлмэришэд болон албахаагшадта иимэ уряатайгаар хандана:

Ургасаяа түргэнөөр, гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряаха хэрэгтэнь шэнэ газарай ажалшадта туһалая! Өөһэдынгөө дундаһаа 270—300 мянган һайндуратаниие эльгээе!

Ханинарнай, аянда мордогты! Габшагай отрядууд болон бригадануудые байгуулагты. Эдэ бригаданууд болон отрядуудые үнгэрэгшэ жэлэйхидэл адли, комсомолой хүдэлмэрилэгшэд болон эдэбхитэд толгойлог лэ. Москвагай, Ленинградай, союзна республикануудай залуу хүбүүд, басагад шэнэ газарай ургаса хуряалгада ехэ дуратайгаар ошожо, орооһо таряанай түлөө шэн зоригтойгоор тэмсэхэ байха гэжэ батаар этигэжэ байһанаа ВЛКСМ-эй Центральна Комитет мэдүүлнэ.

Советскэ залуушуул арадай үмэнэ партиин табиһан зорилгые хододоо үнэн сэдьхэлһээ һайшаан угтадаг, агуухэ зорилгые бэелүүлхын түлөө хододоо баатарлигаар тэмсэдэг байна. Советскэ Союзай Коммунистическэ партяар зоригжуулагдаһан советскэ арадай коммунизмын гэрэлтэ һайхан байшангые бодхоожо байһан гайхамшагта үедэ та бидэнэрэй ажабайһан ябадал хадаа ёһотойл, сэгнэшэгүй ехэ зол жаргал гээшэ бшуу, нүхэдүүд! Дүшэн жэлэй урда тээ манай эхэ эсэгэнэр, аханар, эгэшэнэр энэ байшангай һуурии революционно тэмсэл дундуур өөһэдынгөө баатаршалгаар табиһан байна. Залуу хүбүүн бүхэнэй, басаган бүхэнэй Эхэ орондоо ажалай бэлэгүүдые зорюулбалынь, Октябриин революциин агуухэ ойн баярые эгээ эрхимээр тэмдэглэхэ байнабди. Ургаса хуряалгада таанарай эдэбхитэйгээр хабаадалга хадаа таанарта баяр асарха, Эсэгэ ороние емнай алдаршуулха бүгэдэарадай хэрэгтэ эгээ һайн һайхан, элитэ ехэ туһа нэмэри болохо байна.

Шэнэ газар тээшэ ошоё, ханинар!

ВЛКСМ-эй Центральна Комитет.

КПСС-эй ОБКОМДО

РЕСПУБЛИКЫН КОЛХОЗУУД, СОВХОЗУУДТА ҺҮ ҺААЛГЫН, ГҮРЭНДЭ ҺҮ ТУШААЛГЫН ЯБАСА ТУХАЙ

Республикын колхозууд, совхозуудта һү һааха түсэб тон хангалтагүйгөөр дүүргэгдэжэ байна гэжэ КПСС-эй обком тэмдэглэнэ. Июниин 1-нэй мэдээгээр колхозуудта һү һааха жэлэй түсэб оройдоо 39,8 процент дүүргэгдэжэ, үнеэн бүриһөө 428 килограмм, эдлүүриин газарай зуун га бүридэ оройдоо 12,5 центнер һүн һаагдаа.

Түнхэнэй, Ториин, Закаменай, Баргажанай, Хэжэнгын, Хориин аймагуудай колхозууд урдынхяараал гээгдэжэ ябана. Республикын колхозуудта бүхыдөө һү һаалгын 49 процентээр дээшэлээд байхада эдэ аймагууд нёдондонойхиһоо 14-һөө 33 процент хүрэтэр лэ ехэ һү һаагаа. Тиихэдэ совхозууд һү һааха жэлэйнгээ түсэбые оройдоол 40 процент дүүргээ. Һү һаалгаар илангаяа Хориин, Яруунын, Боргойн, Сэлэнгын совхозууд гээгдэжэ ябанхай.

Мүнөө жэлдэ арга боломжо һайнтай байгаашье һаа, колхозууд гүрэндэ һү тушааха, худалдаха түсэбөө оройл 58 процент дүүргээ. Хэрбээ гүрэндэ һү худалдалгаар нэмэжэ үгтэһэн даалгабариие хараада абалсаа һаа, бүхыдөө гүрэндэ һү тушааха түсэб арайхан гэжэ хахадлаа. Хэдэ хэдэн аймагуудай, илангаяа Түнхэнэй, Байкало-Кударын, Заиграйн аймагуудай колхозуудта бүхыдөө һаагдаһан һүнэй оройдоол 37—48 процентнь гүрэндэ тушаагдаба.

Һү һаалгын удаанаар дээшэлжэ байһые, мүн гүрэндэ һү тушааха түсэбэй хангалтагүйгөөр дүүргэгдэжэ байһые юугээр тайлбарилхаб гэхэдэ, түбхын түрүүндэ, энэ шухалын шухала асуудал шиидхэхэ хэрэгтэ КПСС-эй айкомууд анхаралаа һуларуулаа, һаалиин малые зунай бэлшээридэ хаа хаанагүй эмхитэйгээр гаргаха ябадал хүсэд хангажа шадаагүй, һаалишад, адуулгашадай дунда дэлгэрһэн мүрысөөе саг үргэлжэ хүтэлбэрилнэгүй, малшадай дунда ябуулдаг политическэ хүдэлмэрээ хараа байса һуларуулаа, зуһалан газарнуудта культурно-ажаһуудалай таарамжатай байра байдал бии болгоогүй. Үнеэдые үдэр һүнигүй адуулха

Республикын колхозуудта һү һаалгын ябаса тухай

1957 оной июниин 10-най мэдээн

Аймагууд	Һү һаалга (процентээр)		Үнеэн бүриһөө һаагдаһаниинь (килограммаар)	
	Жэлэй түсэбэй дүүргэлтэ (январиин 1-һээ июниин 10 хүрэтэр)	Нёдондонойхитой сасуулхада	5 һара 10 хоног соо	Тэрэ тоодо июниин түрүүшын 10 хоног соо
Б-Кударын	32,4	144,0	501,1	54,1
Баргажанай	39,8	177,8	357,3	53,3
Бичурын	57,7	214,3	633,9	59,9
Зэдын	45,0	140,0	594,3	52,3
Яруунын	46,7	151,7	526,8	58,8
Заиграйн	46,4	153,5	550,4	53,4
Закаменай	30,8	118,4	234,7	21,7
Иволгын	57,7	146,5	623,1	55,1
Кабанскын	39,7	139,7	563,7	55,7
Хэжэнгын	37,2	125,1	351,5	51,5
Кударын	51,6	165,7	627,3	61,3
Курумканай	51,2	190,5	441,0	49,0
Кяхтын	56,9	194,0	719,4	67,4
Мухаршэбэрэй	49,4	166,4	530,6	55,6
Прибайкальска	41,4	127,6	731,1	69,1
Сэлэнгын	54,9	164,1	730,0	50,9
Тарбагатайн	60,4	160,0	779,2	62,2
Ториин	44,1	181,5	369,2	34,2
Түнхэнэй	38,7	113,3	434,2	45,2
Хориин	45,3	142,1	502,8	55,8
СОВХОЗУУД				
Бичурын	50,5	262,6	671	78,0
Кяхтын	60,4	187,5	770	70,0
Яруунын	41,9	140,0	615	59,0
«Эрдэм»	46,9	129,3	710	57,0
Боргойн	28,1	104,7	572	56,0
Хориин	37,2	118,7	374	39,0
Сэлэнгын	44,5	152,7	551	37,0

гээшэ һү ехээр һааха хэрэгтэ шиидхэхы удхашанартай байдаг. Теэд энэ арга олон колхозуудта зүндөө орхигдошоо, гүүртэнүүл зарим газарта адуулгашадаар хүсэд бүридүүлэгдээгүй, үнеэдээ сэхэ бэлшээри дээрэнь һаахын тулада һаалишадта мори унаа үгтэнэгүй. Олохон колхозууд ногоон конвейертэ тарилга тон муугаар хэнэ.

КПСС-эй обком ингэжэ **тогтообо:**

Мүнөө жэлэй зунай һарануудта (июнь—август) нёдондонойхидо орходоо 60 процентһээ доошо бэшээр ехэ һү һааха, гүрэндэ һү тушааха, худалдаха жэлэйнгээ түсэбые, мүн тэрэшэлэн энэ талаар нэмэлтэ даалгабаряа сентябриин 1 болотор заатагүй дүүргэхэ гээшэ колхозууд, МТС-үүд, совхозуудай партийна организацинуудай гол зорилгонуудай нэгэн гэжэ тоолохо.

Энэ зорилгоһоо үндэһэлэн аймагуудта июнь—август һарануудта һү һааха даалгабари баталха.

Һү һаалгаар колхоз, совхоз, бүхэнэй байдалые хаража үзөөд, энэ хэрэгтэ, мүн хараалһан хэмжээябуулгануудые дүүргэлгэдэ бии байһан дутагдалнуудые усадхаха талаар шухала хэмжээ абахаар КПСС-эй айкомууд уялгалагдаба. Тиихэ зуураа һаалишад, адуулгашадай дунда социалистическэ мүрысөө эмхидхэхэ, ниитэ-политическэ хүдэлмэри һайжаруулха хэрэгтэ онсо анхаралаа хандуулха хэрэгтэй.

Закаменай, Ториин, Баргажанай, Хориин, Хэжэнгын, Түнхэнэй аймагуудай колхозууд, совхозуудай һү һаалгаараа бэшэдһээ тэсэшэгүйгөөр хожомдожо ябаһыень онсолон тэмдэглээд, тэдэнэрэй гээгдэлһээ гарахын тулада шухала хэмжээ абахыень партиин эдэ айкомууд уялгалагдаба.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Баргажанай аймагай Баргажанай дунда һургуулиин багша И. И. Загрядскаяда Бурят-Монголой АССР-эй һургуулиин Габьяата багшын хүндэтэ нэрэзэргэ олгохо тухай

Арадай гэгээрэлые хүгжөөлгэдэ габьяатай байһанайнь түлөө Баргажанай аймагай Баргажанай дунда һургуулиин багша Загрядская Ирина Иннокентьевнада Бурят-Монголой АССР-эй һургуулиин Габьяата багшын хүндэтэ нэрэзэргэ олгохо.

Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **Д. ЦЫРЕМПИЛОН.**

Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь **В. ОСТРОВСКАЯ.**

Улан-Удэ город, Соведүүдэй байшан,
1957 оной июниин 13.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Партийна һуралсалай зарим дүнгүүд

Үнгэрэгшэ һуралсалай жэлдэ Хойто-Байгалай аймагай партийна организацида 17 кружок хүдэлөө. Тэдэнэй арбаниинь мүнөөнэй политика шудалха, бусадынь хүдөө ажахын, промышленностиин, худалдаа наймаанай экономико, политэкономи шудалха кружогууд, КПСС-эй айкомой дэргэдэхи хоёр жэлэй экономическа һургуули болоно. Тэндэ 238 коммунист, 52 комсомолшууд, 96 партийнабэшэ эдэбхитэд һуралсаа. Мүн 67 коммунист бэеэ даагаад һураһан байха юм.

Энэ жэлдэ нёдондонойхитой сасуулхада, коммунистнуудай һуралсал онсо илгаатай байгаа. Юуб гэхэдэ, тодорхой экономико шудалха кружогууд байгуулагдаа, коммунистнуудшье экономикын асуудалнуудые дуратайгаар шудалаа. Тиигэжэ коммунистнуудай дура хүсэлтэй тааралдуулан һуралсалай үнгэрһэн жэлдэ хүдөө ажахын болон промышленностиин тодорхой экономико шудалха 6 кружок хүдэлөө. Гадна аймагай советскэ болон партийна хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй һураха хоёр жэлэй экономическа һургуули хүдэлжэ эхилээ.

Кружогой хүтэлбэрилэгшэд партийна һуралсалые зүбөөр эмхидхэлгэдэ ехэ шухала үүргэ дүүргэдэг гээшэ. Тиимэһээ КПСС-эй айком, тэрэнэй пропаганда болон агитациин таһаг штатнабэшэ пропагандистнуудта туһаламжа үзүүлхэ хэрэгтэ анхаралаа горьтойхоноор хандуулһан байха юм. Кружогуудай 17 хүтэлбэрилэгшэдэй 8-ниинь дээдэ һургуулитай, 9-ниинь дунда һургуулитай. Тэдэнэй олонхинь коммунистнуудай һуралсал хүтэлбэрилхэ талаар яһала дүршэлтэй болоһон хүнүүд.

Һуралсалай жэлэй туршада КПСС-эй айком пропагандистнуудай 3 семинар үнгэргөө. Эдэ семинарнуудта эгээн орёо темэнүүд үзэгдэжэ, зүбшэн хэлсэгдээ. Тодорхой экономико шудалха кружогой түрүүшынхеэ эмхидхэгдэһэн дээрэһээ пропагандистнуудай семинар дээрэ ехэнхидээ тодорхой экономикын асуудалнууд хэлсэгдээ. Жэшээлхэдэ, пропагандистнуудай семинар дээрэ иимэнүүд темэнүүдээр лекци уншагдаа гэбэл: «Промышленна үйлэдбэрилгые түсэблэлгэ ба тэрэниие хүгжөөхэ арга боломжонууд», «Колхозуудай гаргаһан продукциин өөрынь үные бүридхэхэ тухай», «Байгалда загаһа агнаха, загаһа үсхэбэрилхэ тухай» лекцинүүд уншагдаа.

Мүн партиин түүхын, марксистско-ленинскэ теориин шухала асуудалнуудаар, марксизм-ленинизмын эхи табигшадай зохёолнуудаар, уласхоорондын байдал тухай лекцинүүд уншагдаа.

Апрелиин һүүл багаар үнгэргэгдэһэн пропагандистнуудай семинарта кружогуудай түгэсхэлэй заняти үнгэргэхэ тухай хэлсэгдээ.

Хүдөө тосхонуудай бэе бэеһээ, аймагай центрһээ холо оршодог тула КПСС-эй айкомой дэргэдэхи политическэ гэгээрэлэй кабинет кружогто үзэгдэхэ темэнүүдээр методическа заабаринуудые бэлэдхэжэ, кружогуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ эльгээдэг.

Лекцинүүдые уншахадаа, мүн семинарска занятинуудые үнгэргэхэдөө промышленностиин болон хүдөө ажахын экономико шудалха кружогууд мэргэжэлтэдые үргэнөөр хабаадуулдаг. Жэшээлхэдэ, ветеринарна врач нүхэр М. В. Овчаренко Молотовой нэрэмжэтэ, «2-дохи табан жэл» колхозуудай партийна организациин хүдөө ажахын экономико шудалха кружогуудта «Оро үсхэбэрилгэ, тэрэ ажалай ашаг олзо дээшэлүүлхэ арга боломжонууд» гэһэн темээр заняти үнгэргэһэн байна. Загаһанай комбинадай директор нүхэр Кушляев тодорхой экономико шудалха гурбан кружогто загаһа үсхэбэрилгөөр лекци уншаа.

Кружогуудай занятинуудай дутагдалнуудые усадхахын, мүн идейно-политическэ хэмжээень дээшэлүүлхын тула КПСС-эй айкомой пленумэй болон бюрогой гэшүүд, айкомой таһагуудай хүдэлмэрилэгшэд занятинуудта байлсажа, пропагандистнуудта туһалдаг байгаа.

Мүнөөнэй политика шудалха кружогуудта ямар юумэ үзэхэ тухайгаа һурагшад өөһэдөө тодорхойлоо һэн. Жэшээлхэдэ, Нижне-Ангарскын дунда һургуулида эмхидхэгдэһэн мүнөөнэй политика шудалха хоёр кружок ондо ондоо программаар занятинуудаа үнгэргэһэн байна. Ахалагша классуудай багшанарай һурадаг кружогто иимэнүүд темэнүүд шудалагдаа: «КПСС-эй XX съездын арадай гэгээрэл тушаа табиһан асуудалнууд», «Хитадай коммунистическэ партиин VIII съезд», «Арадай гэгээрэлэй тушаа В. И. Ленинэй бэшэһэн зохёолнууд», «Н. К. Крупскаягай педагогическа зохёолнууд», «Империализмын колониальна системын бутаран уналга», «СССР-эй Верховно Соведэй VII сессиин тогтоолнууд» болон бусад.

Холын агнуурида гарадаг коммунистнууд марксистско-ленинскэ теори бэеэ даагаад шудалдаг. Эдэ коммунистнуудтай консультацинууд үнгэргэгдэдэг, тэдэнэй дурадхалаар лекци уншагдадаг.

Һуралсалай жэлэй туршада хамта дээрээ 95 лекци уншагдаа. Загаһанай комбинадай инженер нүхэр Шитиков, комбинадай бухгалтер нүхэр Кондратьев, инженер Кушляев, КПСС-эй айкомой дэргэдэхи политическэ гэгээрэлэй кабинедые даагша нүхэр Дробышева гэгшэд олон лекци уншаа.

Аймагай партийна организацида һүүлшын занятинууд үнгэргэгдэжэ, дүнгүүд гаргагдаа. 17 кружогой 15-ниинь түсэбөөр хараалагдаһан темэнүүдээ болзор соонь үзэжэ дүүргэһэн байна. «Хоёрдохи табан жэл» колхозой парторганизациин хүдөө ажахын экономико шудалха кружок амжалтатайгаар һуралсалаа дүүргээ. Һургуулиин багша нүхэр В. Н. Ощепкова тус кружогые хүтэлбэрилөө. Коммунистнууд нүхэд Н. И. Петров, Ф. Т. Ганюгин, М. П. Урончина, А. Н. Ганюгин, Черных болон бусад үзэһэн асуудалнуудаа гүнзэгыгөөр ойлгожо абаа. Колхозой ажалтай нягта холбоотойгоор кружогой занятинуудай үнгэргэгдэдэг һэн тула, тэрэнь ажал хэрэгтэ туһалаа. Колхозшье 1956 ондо загаһа агнаха түсэбөө 112 процент, ангай арһа тушааха түсэбөө 203 процент, оро үсхэбэрилхэ түсэбөө 111 процент дүүргээ. Байгша ондошье түсэбөө үлүүлэн дүүргэхын, мүн байрын гэрнүүдые болон бусад барилгануудые олоор барихын түлөө тэмсэжэ байнхай.

Загаһанай комбинадай дэргэдэхи промышленностиин тодорхой экономико шудалха кружогто (хүтэлбэрилэгшэнь нүхэр Пахарь) хабаадагшад занятинууд дээрээ ойлгожо, мэдэжэ абаһан юумэнүүдээ ажалдаа хэрэглэнэ. Жэшээлхэдэ, консервнэ завод 1956 ондо гаргагдаха продукциингаа түсэбые үлүүлэн дүүргэһэн байна. Уралан нарижуулгын дурадхалнуудые үйлэдбэридөө нэбтэрүүлһэнэй ашаар сангаар банкануудые хэдэг цех ажалайнгаа бүтээсые нёдондо 50 процентээр дээшэлүүлээ.

Мүн аймагай хоёр жэлэй экономическа һургуули һуралсалайнгаа жэлые һайнаар дүүргээ. Һуралсалай үнгэрэгшэ жэл марксистско-ленинскэ теори шудалха талаар коммунистнуудай болон партийнабэшэ эдэбхитэдэй үүсхэл хэшээлэй дээшэлһые, партийна һуралсалай ажабайдалтай нягта холбоотой болоһые гэршэлэн харуулаа.

Зүгөөр коммунистнуудай политическэ һуралсал эмхидхэлгэдэ горьтой дутагдалнууд бии байгаа.

КПСС-эй айкомой талаһаа хиналташье, эрилтэшье һулашаг байһан дээрэһээ, зарим кружогууд һуралсалай жэлэй ябажа байха үедэ хүдэлхэеэ болишоһон байна. Жэшээлхэдэ, «Победа» колхозой партийна эхин организациин (секретаринь Швецов) кружок жэлэй дунда хүдэлхэеэ болиһон байна. Мүн Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой партийна организациин хүдөө ажахын экономико шудалха кружок муугаар хүдэлөө.

Бэеэ даагаад һураха гэжэ бэшүүлһэн зарим коммунистнууд жэлэй туршада юушье үзөөгүй. Зарим кружогууд литература болон бусад хэрэгсэлнүүдээр дутуугаар хангагданхай байгаа. Зариманайнь занятинууд идейнэ талаараа дутагдалтайгаар, колхозой, предприятинуудай бодото хэрэгтэйнь холбоогүйгөөр үнгэргэгдэдэг байба.

Партийна һуралсалай шэнэ жэлдэ бэлэдхэхэ зуураа элирүүлэгдэһэн эдэ дутагдалнуудаа усадхаха тушаа хэмжээнүүдые абажа байнабди.

Ц. Цыбиков, КПСС-эй Хойто-Байгалай айкомой пропаганда болон агитациин таһагые даагша.

Минск. Белоруссиин олзоборилгын кооперациин Соведэй уранһайханай-туршалгын лабораторидо 20 гаран зүйлэй элдэб гоёолтонууд хэгдэнэ. Эдэ гоёолтонууд республикын, мүн Бүхэдэлхэйн залуушуулай фестивальда бэлэг болгон барюулагдаха юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: уранһайханай-туршалгын лабораторидо.

ТАСС-эй фотохронико.

20 жэл мал адуулна

Зэдын аймагай Борьёогой сомоной Кагановичын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Жамсарай Бадмаев мал ажал дээрэ хори гаран жэл хүдэлжэ, ехэ дүй дүршэлтэй болоо. Нүхэр Бадмаев үбэлэй янгинама хүйтэндэшье, зунай ааяма халуундашье малаа һайнаар харууһална. Малынь хододоо тобир тарган байдаг. Тэрэнэй ашаар малай 1-дэхи гүүртэ һү һаалгаараа жэлһээ жэлдэ колхоз соогоо түрүү ябадаг юм. Мүнөө Жамсаран Бадмаевай гүүртэдэ 100 гаран үнеэн искусственна аргаар ороондо оруулагданхай.

Д. Цыремпилов.

Оролдосотой хонишон

Бичурын аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон Самбу Чутумов эрхим ажалаараа суурхадаг болонхой. Энэ жэлдэ тус отарынхид 400 эхэ хонинһоо 380 хурьга абаад, тобир тарганаар түлжүүлжэ байна. Мүнөө эндэ нооһо хайшалжа эхилээ. Хонин бүриһөө дунда зэргээр 3 килограмм нооһон абтана.

Х. Доржиев.

Кукуруза тарилга дээрэ

Мухаршэбэрэй колхозуудаар кукурузын тарилга түлэг дундаа ябажа байна. Урдахи жэлэйхидэ орходоо энэ жэл тарилгын ехэнхи хубинь гараар хэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо 125 гектар, «Коммунизм» колхоздо 75 гектар, тиихэдэ аймаг соо бүхыдөө 1000 гаран гектар гараар таригдаха юм.

Үнгэрһэн амаралтын үдэр аймагай центрын ажалшад колхозуудта ошожо кукуруза тарилгадань ехэхэн туһа хүргэбэ. Гансахан Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо 400 шахуу хүн хүдэлмэрилжэ, үдэр соо 20 гаран гектарта кукуруза таряа.

«Коммунизм» колхозой поли дээрэ А. Матросовой нэрэмжэтэ олзоборилгын артелиинхид, нөөсэлгын кассын хүдэлмэрилэгшэд ба бусад һайнаар хүдэлөө.

М. Маликов.

Олон тиражтай газетэтэй болоо

Мухаршэбэрэй аймагай «Эрдэм» совхоз олон тиражтай газетэтэй болоо. Совхозой дирекциин болон партийна организациин орган болгошо энэ газетын түрүүшын номерто 1957 ондо совхозой хүдэлмэрилэгшэдэй үмэнэ табигдажа байһан зорилго тухай бэшэгдээ.

Совхозой хүдэлмэрилэгшэд газетэтэй болоһондоо ехээр баясана.

Б. Содномов.

Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкэ дээрэ

Таряа хуряалгын эрхим арга

«МТС-эй усадьба» гэжэ газарта хөөрэлдөөн, лекцинүүд үдэр бүри үнгэргэгдэжэ, выставкэдэ ерээшэд түрүү механизаторнуудай хүдэлмэритэй танилсуулагдана. Машинно-тракторна паркын заһабарилгын ба ашаглалгын научно-шэнжэлэлгын гүрэнэй институдай научна хүдэлмэрилэгшэ инженер Н. Востриковой лекци таряа амяарлан хуряалгые эмхидхэлгэдэ зорюулагдаба. Хуряалгын энэ түрүү аргые хэрэглэхэдэ ороoһо тарянай гээлтэ хоролто зайсуулагдажа, гектар бүриһөө 2—3 центнер хүрэтэр ороoһо үлүү абаха арга олдоно. Амяарлан хуряаһан орооһые сэбэрлэлгэ дээрэ МТС-үүд болон колхозууд мүнгэ зөөри ехээр алмадаг, хүсэ багаар гаргашалдаг байна. 1955 ондо орон дотор амяарлан хуряаха аргаар 1,8 миллион, 1956 ондо —18 миллион гектар тарян хуряагдаа һэн. Виндроуэрнүүд, жатканууд болон бусад техникэ МТС-үүд олоор абажа байна. Тиин МТС-үүд орооһото культурануудай 60-һаа 80 хүрэтэр процентыень амяарлан хуряахаар хараална.

Научно-шэнжэлэлгын зональна олон институдууд болон түрүү МТС-үүдэй дүй дүршэлые баримталан хэлэхэдэ, намарай хара тарянай орооһонойнь эдеэшээд, хатажа эхилхэдэнь хадажа болохо гэжэ багсаамжалан һайшаан дурадхажа болоно. Овёсые мүн энэ үедэнь хадаха хэрэгтэй. Намарай шэниисые эдеэшэжэ эхилхэдэнь, хабарайхииень эдеэшэлгынь хоёрдохи хахадта хадажа эхилдэг байна. Ячмениие хүсэд эдеэшэһэн хойнонь, просые залаагайнь дундуурхи орооһоной хүсэд эдеэшэһэн хойно хуряаха хэрэгтэй.

Зарим МТС-үүд ургажа байһан таряае орооһонойнь эдеэшэһэнһээ дулдыдуулан валканууд болгон хададаг байна. Московско областиин МТС-үүдтэ орооһые 35-һаа 40 процент хүрэтэр, Курганска—34-һөө 36, Рязанска —40, Краснодарска хизаарай олон МТС-үүдтэ — 40-һөө 45 процент шиигтэй байхадань хадажа эхилнэ.

Олонхи районуудта уларилай һайн байгаа һаа, валкануудай орооһониинь 3—5 үдэр соо гүйсэд элеэшэнэ. Краснодарска хизаарай МТС-үүд болон совхозуудай мэргэжэлтэд энэ хизаарай эрхэ байдалда шэниисын валкануудые 6—8 хоноод хуряажа абахада һайн гэжэ тоолоно. Омско областиин хэдэн МТС-үүдтэ энэ хүдэлмэрние тарянай хадагдаһанай һүүлээр 8—12 хоноһон хойно хэдэг байна.

80 сантиметр ба тэрээнһээ дээшэ үндэртэй, квадратна метртэ 300-гаад эшэтэй таряа хадахада эгээ һайн гэжэ дүй дүршэлһөө харагдаба. Павлодарска областьдо 60—70 сантиметр утатай, квадратна метртэ 240—260 эшэтэй хабарай шэниисые амяарлан хуряахада зохид байна. Гэбэшье, богони эшэтэй, шэнгэн таряае тиимэ аргаар хуряажа болохогүй, яахадааб гэхэдэ, валкануудые суглуулжа абаха үедэ гээлтэ, хоролто боложо болохо байна.

Байгаалиин ба тарянай байдалһаа дулдыдуулан, 15—25 сантиметр үндэртэй узуур үлөөн хадажа болоно. Валкануудые солоомын узуурай найдамтайгаар үргөөд байха талыень хараха хэрэгтэй. Тиигэбэл, валканууд һалхинда һайнаар үлеэгдэжэ, хатадаг байна. Солоомын узуурай дан богони байбал, валканууд газарта хүрэдэг, дан үндэр байхадаа валкануудта даруулжа хухардаг, тиихэдэнь валканууд газар дээрэ хэбтэшэдэг юм.

Эдэ ушар байдалые хараадаа абаад, амяарлан хуряалгада саг соонь бэлэдхэбэл, оромнай олон миллион пүүд орооһо таряа үлүү абаха байна

(ТАСС).

Хойто Осетидэхи үндэр наһатан

ОРДЖОНИКИДЗЕ. (ТАСС). Хойто Осетиин городууд болон тосхонуудта үндэр наһатай үбгэд, хүгшэд олоороо ажаһуудаг. Тэдээнэй ажабайдалые шэнжэлхын тулада Хойто Осетиин научно-шэнжэлэлгын институт экспедици эмхидхэбэ.

Экспедициин хүтэлбэрилэгшэ Шафиро иигэжэ хэлэбэ:

— Үндэр наһатанай олонхинь Кавказай, Грузиин, урда зүгтэ, гол түлэб Абхазиин ба Аджариин субтропическа хубида ажаһуудаг гэһэн һанамжа һая болотор байһан юм. Байгаалиин тэндэхи онсо байдал хүнэй ута наһа наһалха ябадалда туһална гэжэ хэлсэгдэдэг байгаа. Теэд шалгахада, Кавказай хойто районуудта үндэр наһатай хүнүүд урда зүгэйхиһөө үсөөн бэшэ, харин зарим нютагуудта бүри олон байба.

Осетинка Табалат Алиева дэлхэй дээрэ эгээ ехэ наһа наһалжа, 181 хүрэһэн юм. Мүнөө урда Осетидэ 90 ба тэрээнһээ дээшэ наһатай 600 шахуу хүн ажаһууна. Тиихэдэ, Хойто Осетидэ тиимэ хүнүүдэй тоо 2 мянга гаран болоно.

Үндэр наһатанай ажабайдалые һайн мэдэдэг нютагай врачууд, эрдэмтэд экспедицидэ оролсонхой.

ОГТОРГОЙҺОО „ХАЙРА" ХҮЛЕЭХЭЕЭ БОЛИХОНЬ

Хэр угһаа хойшо Ёнхор нютагай зон газар уһалха гээшые мэдэхэгүй,— ондоо нютагуудаар ябахадаал хараха, дуулахаһаа бэшэ,— огторгойн бороондо найдаад лэ, ган жэлэй болоходо хооһодоод, шиигтэй жэлдэ садаад һуудаг һэн. Эндэхи зон сабшалан, таряалангаа уһалжа, жэл бүри тогтууритай һайн ургаса хуряадаг болохо тухайгаа хөөрэлдэдэггүй, шэбшэдэггүй байгаагүй юм. Энээн тухай нилээд хөөрэлдэдэг, али али талаһаань зүбшэн хэлсэдэг байгаа. Теэд нютагтань уһаар элбэг гол горхонууд үгы, Сэлэнгэ мүрэнһөө һубаг татажа, уһа гаргаха гэхэдэ эрьень дан үндэр, тэрэ саанаа газарынь саашаа үгсүүр, яахашье аргагүй байдаг һэн.

Тиибэшье мүнөө жэл ёнхоройхид хүсэтэ техникын хүсөөр Сэлэнгын эрьеые һэтэ сохин, гүнзэгы һубаг холоһоо татажа, полинууд болон сабшалан дээрээ уһа яабашье гаргаха гэжэ шиидээ. Тиигээд Сэлэнгын уһалууриин системын механизаторнуудай туһаламжаар ехэхэн хүдэлмэри хэжэ, мүрэнэй үндэр эрьеые һэтэлэн, гүнзэгы һубаг татаад, уһыень хажуу тээшэнь урадхажа шадаба. Мүнөө тэрэ һубагаар гараһан уһан Сэлэнгэ мүрэнэй эрьедэ дүтэшэг ехэ хонхосогые дүүргэжэ байна. Эндэ сугларһан уһан дам саашалан Ёнхорой тала руу — Сэлэнгын аймагай «Коммунизм» колхозой таряалан, сабшалан руу урдаха юм. Энэ һубагаар мүн бэлшээриин, огородой газарнууд, колхозниггуудай бууса шадарай газарнууд уһалагдаха байна.

— Иигээдшье байхадаа бидэнэр нюдэнэйнгөө хүхэртэр тэнгэри шарайшалхаяа болихобди,— гэжэ колхозой агроном Лубсан Санжиевич Раднаев сэдьхэлээ ханан хөөрэнэ.

Энэ зураг дээрэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Дашиев Сухын МТС-эй директор нүхэр Ибрагимов хоёр Сэлэнгэ мүрэнһөө татагдаһан һубагай эхин дээрэ уһанай ямараар гаража байһаниие хаража байна.

Д. Цыренжаповай фототекст.

Хонидой тоо хоёр дахин олошоруулая, ноoһо хоёр дахин ехээр абадаг болоё

Хонинһоо ашаг олзо ехээр абадаг болохо

Манай «Эрдэм» совхоз республикынгаа томо совхозуудай нэгэниинь болоно. Мүнөө үедэ совхозоймнай хонидой тоо толгойнь 15 мянга тухай юм. Тэрэ тоодо 5 мянгаад толгой эхэ хонид бии. Мүнөө хониднай хурьгалжа дүүрүүтэй байна. Түсэбэй ёһоор 4223 толгой хурьга абаха аад, мүнөө 5075 хурьга абаабди. Тиихэдэ 100 эхэ хонинһоо 120 хурьган абтаһан болоно.

Олон жэлдэ хонин ажал дээрэ хүдэлжэ, дүй дүршэлтэй болоһон хонишод совхоздомнай олон. Нэрлэбэл: Сандак Цыбиков үнгэрэгшэ жэлдэ 100 эхэ хонинһоо 121 хурьга абаад, хонидоо хоролтогүйгөөр ондо оруулаа. Мүн Дугаржаб Чимитов—116, Шоян Чимитов—109 хурьга 100 эхэ хонинһоо абаа юм.

Совхозой хонишод, хүдэлмэришэд июниин 5-һаа хонидойнгоо ноoһо электрын аргаар хайшалжа эхилбэ. Совхозой хонидой 90 процентнь машинаар хайшалагдаха.

Ноoһо хайшалалга эхилхын урда тээ бонитировко хэгдэбэ. Энэ хадаа хонидой үүлтэр түргэнөөр һайжаруулха хэрэгтэ ехэ туһатай байдаг юм. Үнгэрэгшэ жэлэй бонитировкын дүнгөөр манай совхоз нарин ноoһотой 630, нарибтар ноoһотой—850, шэрүүбтэр ноoһотой 3085 хонидтой байгаабди.

Хонидойнгоо тоо толгойе 1958 оной январиин 1 хүрэтэр 12 мянга болгохо түсэбтэй аад, мүнөө тэрэнээ шэнээр хаража үзөөд, 13 мянга болгохо гэһэн уялга хонишоднай абаа.

Мүнөө үедэ энэ жэлэйнгээ түсэбые дүүргэхэһээ гадна, 1200 толгой эхэ хонидые зунай үедэ искусственнаар үрэжүүлхэ хүдэлмэри ябуулагдажа эхилэнхэй. Совхозой холын хараата түсэбэй ёһоор 1961 оной январиин нэгэндэ 30 мянган толгой хонитой болохо, мүн ноoһо хайшалалгые гурба дахин шахуу ехэдхэхэнь.

Совхозой хонишод, хүдэлмэришэд хонидойнгоо тоо толгойе түргэнөөр олошоруулха, ноoһо абалгые эрид дээшэлүүлхэ арга боломжотой.

Хонидой бэлшээри зүбөөр хэрэглэгдэхэ, зооветеринарна мэргэжэлтэдэй заабариин ёһоор хонид харууһалагдаха юм. Ерэхэ үбэлжэлгэдэ хонидтоо үбһэ тэжээл элбэгээр бэлдэхэ һанаатайбди. Тиигэжэ хонидто 20 мянган центнер кукурузын силос дарагдаха. Хонидые поли дээрэ бэлшээн таргалуулхын тула тусгаар участогто овёс тариха байна.

Энэ жэлдэ нарин ба нарибтар ноoһотой хониднай бултадаа типовой һайн байрануудаар хангагдаха. Һаяар 800—1000 толгой хонидой багтаамжатай дүрбэн шэнэ байрануудые барижа эхилхэмнай.

Хонидой үүлтэр һайжаруулхын зорилгоор бүхы хонидоо искусственнаар үрэжүүлнэбди. Нарин ноoһотой, томо бэетэй, 10—12 килограммһаа доошо бэшэ ноoһо үгэдэг хусануудые хэрэглэдэг болохобди. Хонидоо хабар эртэ ба үбэл хурьгалуулжа, кошарно-базова аргаар хурьгадынь тэжээжэ байнабди. Мүнөө совхоздо байгаа үүлтэртэ хонидые һайнаар харууһалхын тулада энэ жэлдэ тусгаар үүлтэртэ хонидой фермэ бии болгохомнай.

КПСС-эй ЦК-гэй болон СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Бэшэгтэй танилсаад байхадаа, манай совхозой хүдэлмэришэд, хонишод урдаа табиһан энэ шухала зорилгоёо нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлхэбди гэжэ бүгэдөөрөө мэдүүлнэ.

М. Гармаев, совхозой партийна эхин организациин секретарь.
Н. Токмаков, совхозой главна зоотехник.

Нарин ноoһо ехээр абахабди

Һүүлэй хоёр-гурбан жэлэй туршада манай колхоздо хонидой үүлтэр һайжаруулха талаар нилээд оролдолго гаргагдаа. Хонидоо гол түлэб искусственна аргаар үрэжүүлдэг болонхойбди. Үрэжүүлгэдэ һайн үүлтэрэй, ехэ ноoһо үгэдэг хусанууд хэрэглэгдэнэ.

Эдэ бүгэдын ашаар хонидоймнай ноoһо хараа байса һайжараа. Хэрбээ 1954 ондо бүхы колхозоороо 190 центнер гэхэ гү, али хонин бүриһөө 1,31 килограмм ноoһо хайшалжа, эдлүүриингээ газарай зуун гектар бүридэ 78 килограмм ноoһо абаһан байгаа һаа, нёдондо жэл бүхыдөө 253 центнер гү, али хонин бүриһөө 2,31 килограмм ноoһо абтаа һэн. Тиин нарин ба нарибтар ноoһомнай бүхы ноoһоной 89 процентнь болонхой.

Мүн хонидоо үбэл, хабар эртэ хурьгалуулдаг боложо, тэдэндээ бага зэргэ тэжээл үгэдэг болоһоной эсэстэ хурьгадай гарзалха, хонидой һубайрха ябадал нилээд үсөөрөө. Эхэ хонидые ороондо бэлэдхэхэ, хурьгадые саг соонь эхэһээнь һалгааха хэрэг гуримшуулагдаа. Тиигэжэ хонидой үдэсэ дээшэлбэ. Мүнөө үедэ нэгэшье һубай хонигүй отаранууд бии болоо. Жэшээнь, ахалагша хонишон нүхэр Цыдендоржиевай, Аюша Николаевай отаранууд жэл бүри 100 хонинһоо 100—110 хурьга абадаг байха юм.

Партиин ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Бэшэгтэй танилсаха зуураа, колхозоймнай гэшүүд хонин ажалаа улам хүгжөөхэ, 1960 ондо 23 мянган хонитой болохо гэжэ шиидэнхэй. Тиин хониднай булта нарин ба нарибтар ноoһотой болохо бшуу.

Гэхэтэй хамта, үүлтэр һайжаруулгада дутагдалнууд үшөөл бии. Юуб гэхэдэ, ороoной кампаниие ехээр унжагайруулһан дээрэһээ нэгэ отарын хонид 3—4 һарын туршада хурьгалдаг. Тэрээнһээ боложо хурьгадые нэгэ [illegible] эхэһээнь һалгааха арга олгогдоногүй. Мүнөө энэ дутагдалаа дабтахагүйн түлөө отарын хонидые 35—40 үдэрэй туршада ороондо оруулхабди. Мүн хонидто һайн тэжээл бэлэдхэхэ, типовой байрануудые бариха тушаа ехэхэн оролдолго гаргаха хэрэгтэй.

М. Барадиев-Михайлов, Сэлэнгын аймагай Кагановичын нэрэмжэтэ колхозой зоотехник.

Ажал хэрэгээ алдаршуулан магтая!

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «БМАССР-эй 25 жэлэй ойн» нэрэмжэтэ стадион дээрэ республиканска фестивальда хабаадагшад парадта ябана.

Л. Хайдуровай фото.

Тугууд эршэтэ долгиндол эбхэрнэ

Бурят оронойманй түб хото гоё һайханаар шэмэглэгдээд, мүнөөдэр танигдахаар бэшэ. Ордон, байшангуудта хадаатай уряа лозунгууд, Улаан тугууд, тугханууд, элдэб зураг плакадууд, сагаахан далитай гулабхаагай дүрсэнүүд хүнэй нюдэ һаргаана, сэдьхэл зүрхэ хүдэлгэнэ. Согтой зоригтой зугаа наадан, хүхюун энеэдэн эндэшье тэндэшье үргэлжэ таһарнагүй. Үйлсэнүүдээр тугуудые намилзуулһан колоннонууд ниишэ тиишээ үргэн ехэ мүрэнэй долгин мэтэ һүр ехэ хүсэтэйгөөр эбхэрнэ. Городой гудамжануудта гоё һайхан эрээ мараан хубсаһатай, энеэдэтэй наадатай хүнүүд дүүрэн, түрэл хотымнай түхэл шарайнь хубилжа, залуу болоһондол үзэгдэнэ. Үнэхөөрөөшье залуу наһанай эршэ хүсэндэ залуужаашоол Улан-Үдэмнай.

Залуу наһанай найр наадан—республикын ба городой залуушуулай фестивальда хаа хаанаһаа, аймаг бүхэнһөө хүнүүд сугларaa. Энэ үйлсөөр «Бурядай гигант» гэжэ суурхуулһан Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой, мүн мяханай комбинадай, шэлэй заводой бусад олон предприятинууд болон эмхи зургаануудай залуу хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, албахаагшад, һургуули, институтуудай һурагшад, студентнэр, Галуута-Нуурай нүүрһэ малтагшад, Яруунын малшад, Борьёогой хонишод, Түгнын бүтэн тунга газарые элдүүрилэгшэд, Түнхэнэй механизаторнууд һубарина.

Эсэшэ сусашагүй ажалаараа, гайхамшагта амжалтануудаараа алдаршаһан, хонгёо дуугаараа, уран хатар наадаараа, хүсэ шадалаараа, спортивна мэргэжэл шадабаряараа шалгарһан шуран солбон, бэлиг ехэтэ хүбүүд, басагаднай зол жаргалта залуу наһаяа, үнэр баян Эхэ оронoo, Коммунистическэ партияа, Советскэ правительствояа магтан дуулана.

Һүр жабхаланта дуунуудайнь аялга аяар холуур зэдэлэн, аха нүхэдэйнь, эжы баабайнарайнь зүрхэ сэдьхэл уяруулна, хабарай сэсэгтэл һалбаржа байһан уран зүлгы үхибүүдэй дура сэдьхэлыень буляана.

Үдэшын 7 час 30 минута. Хажуудахи үйлсэнүүдһээ Ленинэй үйлсэ худар һайндэрэй колоннонууд орожол орожол байна. Түрүүшын бүлэгүүд үйлсөөр хойшоо алхалан «Прогресс» кинотеатрын араар хотиржо Мухинска үйлсэдэ ороно. Мухинска үйлсэдэ хүн зон олоороо угтана, союзна республикануудай алаг тугууд хиидэнэ. Фестивальна колоннонуудай харгы зам «БМАССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ» стадион тээшэ шэглэнэ.

Фестивалиин гал носоогдоо!

«БМАССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ» стадион дээрэ үдэшын 8 час үнгэржэ байхада нэгэшье сүлөө һуури байбагүй. Һуурида хүртөөгүйшүүл стадионой хашаа зубшан зогсоно. Иимэ олон хүнүүд стадиондо үнинэйшье сугларaагүй юм. Теэд эндэ орохоёо хүсэһэн олон хүн стадион соо багтангүй харшын саана үлэнэ.

Сугларагшадай дунда правительствын гэшүүдые, СССР-эй, РСФСР-эй, БМАССР-эй Верховно Соведүүдэй депутадуудые, ажал хэрэгээрээ суурхаһан хүнүүдые, эрдэм ухаанай орьёл өөдэ зорижо ябаһан залуу үетэнние харанабди. Энэ залуу наһанай эршэ зоригой һайндэр манай республикын бүхы ажалшадай һайндэр болоо ха юм.

Парадай эхилхые хүлеэжэ ядан стадион хүхинэжэ байба. Репродукторнуудһаа ирагуу һайхан хүгжэм зэдэлнэ, аалихан һэбшээндэ үһгэ бүриин тугууд намилзана.

Стадионой ногоохон зүлгөөр хушагдахай талмай дээрэ парадта хабаадагшад баруулжаа трибуна тээшэ харанхай жагсана. Хүхюун согтой шарайнууд. Энэл даа, манай залуугай эршэ хүсэн, арад зоной этигэл найдабари, Эхэ ороной ерээдүй!

Фанфаристнууд гаража ерээд «Дуулагты баран!» гэһэн дохёо наадана.

Фестивалиин нээлгэдэ парадта хабаадагшад бэлэн болоо гэжэ парадые командалагша нүхэр Матвеев фестивалиин оргкомитедэй түрүүлэгшэ нүхэр Бутухановта рапорт үгэнэ. ВЛКСМ-эй Горкомой, райкомуудай секретарьнууд мүн лэ рапортавална.

Оргкомитедэй түрүүлэгшэ нүхэр Бутуханов фестивальда хабаадагшадые халуунаар амаршалаад, фестиваль нээхэдээ иигэжэ хэлэбэ:

— Республикын ба городой фестивальда городой хэдэ мянган залуушуул, хүдөө нютагай мянга шахуу түлөөлэгшэд хабаадалсана. Эдир залуугайнгаа энэ һайндэртэ манай хүбүүд басагад туйлаһан амжалтаяа, оюун бэлигээ, спортивна мэргэжэл шадабаряа харуулха болоно. Мүрысөөнүүдтэ эрхим амжалта туйлахыетнай, һайнаар сэнгэхэ, амархыетнай хүсэнэб!

Стадион дээгүүр эрьеэлдэн нисдэһэн самолёдһоо тэбхэр сагаан саарһанууд доошоо унана. Үйлсэ, талмайнуудаар үй бутаран унаһан тэрэ саарһануудта фестивалиин программа, эб найрамдал, залуу наһан тухай дуунууд бэшээтэй байба.

Энэ үедэ «Демократическа залуушуулай гимные» парадта хабаадалсагшадай эхилхэдэнь стадион дээрэхи хүнүүд бултадаа тудан абажа, тунгалаг агаарта

Олон арад зонуудай
Үхибүүд жаргалаа нэгэдүүлэн,
Эдэ хэсүү жэлнүүдтэ
Эрэлхэг тэмсэжэ ябанабди.

—гээд зэдэлүүлнэ.

Энэ дуун доро республикын аймагуудай, городуудай түлөөлэгшэд фестивалиин туг үргэжэ захална. Энэ хүндэтэй ёһолол эрхимэй эрхимүүдтэ найдагдаа. Хараһаар байтар фестивалиин эмблема зурагданхай туг һалхинда намилзаһаар үндэр бахана өөдэ аргаахан һолжорно.

Сэнхир хүхэ огторгой руу гулабхаанууд сагаа бутаран дэгдэжэ, стадион дээгүүр ниидэнэ. Гулабхаагай дүрэ — эб найрамдалай һүлдые парадта хабаадагшад баряад ябана. «Ажал» гэһэн үгэнүүдтэл адляар оло дахин «Эб найрамдал» гэһэн үгэнүүд хаа хаанагүй соностоно. Ажал, амгалан байдал бидэндэ хэрэгтэй. Үхэр буунуудай нэерээн доро бэшэ, харин алха балтын нэерээн доро арад зомнай зол жаргалаа дабтахаяа хүсэнэ.

Гимнын гүйсэдхэгдэһэнэй һүүлээр бурят хубсаһатай басаган хоёр факел баринхай үндэр шулуун урнада дүтэлжэ, фестивалиин гал носооно. Фестивалиин гал носоогдоо!

Залуу наһанай жабхаланта парад

Оркестрын хүгжэмэй зэдэлэн сасуу фестивальда хабаадагшадай түрүүшын колоннонууд трибуна доогуур стадионой урилдаанай харгыгаар гаража эхилнэ.

Городуудай, районууд болон аймагуудай комсомолой организацинуудай тугуудые баринхай бүлэг тугшад түрүүлэн гарана. Удаань хүбүүд басагад Комсомолой үбсүүн дээрэ ялардаг Ленинэй орденуудай, Дайшалхы Улаан тугай, Ажалай Улаан тугай орденуудай дүрсэ үргөөд ябана.

Эдэ орденууд хадаа манай орондо социализм, коммунизм байгуулха хэрэгтэ комсомолой үгэа ехэ аша габьяа харуулһанайнь алдар солын тэмдэг болон толорно.

Залуу Совет гүрэнние дайнай гал дүлэн соогуур хариин хархисуудһаа шэн зоригтойгоор хамгаалһанайнгаа түлөө, дайнай усал һүйдхэлые усадхажа, арадайнгаа ажахые һэргээн бодхоолгодо ажалай баатар габьяа харуулһанай түлөө манай комсомолшууд эдэ орденуудаар шагнагдаа бэлэй.

«Целиннигүүд» гэһэн омогтой үгөөр арадай нэрлэһэн хүбүүд, басагад урдань хүнүүдэй хобхолжорхиһон, хүнгэхэн харгы бэдэрээгүй юм. Тэдэнэр түрэһэн гараһан гэр байраяа, газар нютагаа, дадаһан хүдэлмэреэ орхижо, Коммунис партиин уряае бэелүүлхэ гэжэ зорёо бэлэй. Олон жэлнүүдтэ ойроо хүргэгдөөгүй хэбтэһэн бүтэн тунга газарые амидыруулжа, алтарма шара шэниисын далай долгилуулха гэһэн тэдэнэй хүсэлыншье гоё һайхан, хэмжээгүй ехэшье байгаа. Теэд социализмын үеын гайхамшагта залуушуулда дабагдашагүй юумэ гэжэ байха аал! Энэ һайхан хүсэлөө богонихон саг соо бэелүүлжэ, нёдондо миллиард пүүд ороohо таряа шэнэ газарһаа оронойманй амбаарта ороо.

Фестивалиин торгон тугуудые намилзуулһан тугшадай хойноһоо фестивалиин эмблемэ баринхай хүнүүд гаража ерэнэ. Арадай демократиин оронуудай—Хитадай, Польшиин, Чехословакиин, Германска Демократическа Республикын, Румыниин, Болгариин, Венгриин, Албаниин, Монголой, Корейн, Вьетнамай гүрэнэй тугууд тугшадай дээрэ намилзана.

Союзна республикануудай тугуудые бариһан национальна хубсаһа үмдэнхэй 15 шираг шамбай хүбүүд согтой хүхюун алхална.

Совет гүрэнние, Коммунистическэ партиие байгуулагша, бүхэдэлхэйн ажалшадай инаг багша Владимир Ильич Ленинэй зааһан замаар ябажа, эрэлхэг зоригто манай совет арад үнгэрһэн 40 жэл соо гайхамшагта, бүхэдэлхэйн түүхэтэ илалтануудые туйлаад, мүнөө парти, правительствынгаа ударидалга доро коммунизм тээшэ эршэтэйгээр алхална. Арад зомнай ажалдаа амжалта туйлажа, Эхэ оронoo үшөө баян, бүри хүсэтэй болгохын түлөө шармайн оролдожо байнхай. Эршэтэ ажалайнь бурьялма оньһониинь эндэ алхалан ябаһан шуран шамбай; хүдэр залуу хүбүүд басагадай алхасадань соностоно, һүртэй дорюун дуунууд соонь ханхинана.

Сагаан, ягаан, хүхэ майкануудтай залуушуул һубарилдаһаар стадион дээрэ гарана. Эдэнэрые городой һайн дуранай спортивна бүлгэмүүдэй түлөөлэгшэд гэжэ мэдэхээр. Манай республикын спортсменүүд бүхэсоюзна, зональна мүрысөөнүүдтэ түрүү һууринуудые нэгэтэ бэшэ эзэлһэн байна. Һүүлэй үедэ хэдэн хүнүүдтэ СССР-эй спортын мастер гэһэн хүндэтэ нэрэзэргэ олгогдоо. Спортсменүүд мүрысөөндэ илажа абаһан кубогуудаа, бүмбэгэнүүдээ болон бусад бэлэгүүдээ баринхай жагсана.

Спортивна колоннонуудые орденто заводой «Локомотив» бүлгэмэйхид толгойлно. Тэрэнэй удаа «Буревестник», «Урожай», «Динамо», «Спартак», «Трудовые резервы» гэжэ спортивна бүлгэмүүдэйхид тугуудаа үргэн алхална.

Хэдэн арбаад велосипедистнүүд трибунын хажуугаар зэлэ татан үнгэрнэ.

Зүрхэ сэдьхэл хүдэлгэмэ энэ жагсаалнуудые хаража ханамаар бэшэ. Бажагар томо балсантай, хурдан солбон, сэбэр гоё бэетэй спортсменүүд харагшадые баясуулна, омгорхуулна. Харагты, энэл даа манай залуушуул!

Мүнөө стадион дээгүүр алхалжа ябаһан залуу нүхэр! Бэрхэшээлһээ сухаридаггүйгөөр, эрэлхэг зоригтойгоор, ажалда дуратайгаар Коммунистическэ партиин шамайе хүмүүжүүлжэ байһандань ямар ехэ жаргалтай, ямар һайхан хуби заяатайбши даа. Нүхэдтэеэ мүр мүрөө ниилүүлэн залуу наһанай парадта ябанаш. Үйлсэ талмайгаар, тала дайдаараа иигэжэ гэшхэлжэ ябахадаа өөрынгөө ажалай үрэ—мантан томо фабрика заводуудые, далай мэтэ таряалан, мянга түмэн адуу мал омогорхон харанаш. Ажалша хүдэр, уран дархан гарташни үбгэ эсэгэнэрэйш хатуу шанга тэмсэл соогуур мандуулһан Туг далбана.

Ямар дабташагүй гоёхон элдэб үнгын шэрэ будаг стадионой урилдаанай харгы дээрэ бии болошобо гээшэб! Энэ хадаа манай республикын аймагуудай түлөөлэгшэдэй жагсаал.

Худөөгэй һэбшээндэ, халуун наранда хурилшэһэн тэдэнэй шарайнууд барагдашагүй зол жаргалаар, баяраар халинхай. Эдэнэр хүдөө талые алтан таряагаар шэмэглэдэг хүдэр механизаторнууд, атар тарган адуу мал үсхэбэрилдэг малшад, һаалишад, хонишод, гахайшад болон бусад мэргэжэлтэд болоно.

Эдэнэй дунда холын Баргажанһаа ерэһэн хонишод Евдокия Лубсановае, Анатолий Мисюркеевые, гахайшан Валентина Козулинае, һаалишад Любовь Гармаевае, Екатерина Зарубинае харанабди. Эдэнэр ажалдаа эрхим амжалтануудые туйлана. Жэшээлхэдэ, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой һаалишан Л. Гармаева ажахын жэлэй 8 һарада үнеэн бүриһөө 1540 литр һү һааһан байха юм. Баргажанай модо бэлэдхэгшэд фестивальда бэлэг болгон таба һарынгаа түсэбые 120 процент дүүргэбэ.

10-дахи класс дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр Екатерина Бадмаева Тооиин аймагай «Улаан-Бургалтай» колхоздо хурьга харууһалагшаар ажаллана. Тэрэ энэ жэлдэ 118 хонидһоо 118 хурьга абажа, гээлтэ хоролтогүйгөөр түлжүүлжэ байнхай. Нүхэр Бадмаева комсомолой обкомой Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаа. Мүнөө ториинхидой колонно соо Бургалтайн МТС-эй тракторист Иван Бадмаев, «Улаан-Тори» колхозой малшан нүхэр Базарон, аймагай фестивальда барилдалгаар нэгэдэхи һуури эзэлһэн Мирон Цыбденов болон бусад омогтойгоор гэшхэлнэ.

50 хүнһөө бүридэһэн Ехэ-Куналейн шэмээшэгүүдэй хоор тарбагатайнхидые толгойлно. Тэдэнэр гоёожо, оёһон шэмээшэг хубсаһаа үмдэнхэй, олоной дундаһаа эли тодоор илгарна.

Һү, мяха, тоһо абалгын хүн бүхэндэ хүртэсын талаар Америкын Холбоото Штадуудые ойрын жэлнүүдтэ хүсэхэ гэһэн парти, правительствын уряае мал ажалай хүдэлмэрилэгшэд халуунаар дэмжэн угтаба. Энээниие бэелүүлхэ хэрэгтэ комсомол-залуушуул бүхы хүсэ шадалаа элсүүлнэ. Эндэ алхалжа ябаһан залуу һаалишан Анатолий Николаев хуушанай заншалые эбдэжэ, һаалишад бологшодой түрүүшын нэгэн юм. Шэнэ мэргэжэлээ гүнзэгыгөөр шудалжа, энэ нүхэр республика соо суурхуулна. Һаалишан хүбүүд Николаев Дылыков хоёрой үүсхэлээр хэдэн олон хүбүүд һаалишад болонхой.

Республикын бусад аймагуудһаа ерэһэн хүдөө ажахын түрүүшүүл, эрхим спортсменүүд, дуушад, хатаршад, үнгэржэл, үнгэржэл байна. Тэдэнэй дунда Закаменай аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой һаалишан Ц. Доржиевае, Иволгын «8-е марта» колхозой уранһайханай самодеятельностиин гэшүүд Утенковае, Щемякинае, Кяхтын совхозой түрүү механизатор — спортсмен В. Трофимовые, Хориин аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой спортсмен Б. Дондуковые, Сэлэнгын станок бүтээдэг заводой хүдэлмэришэн Л. Курочкинае харанабди.

Аймагуудай колоннын һүүлээр городой Железнодорожно, Городской, Пригороднэ районуудай үйлэдбэриин залуу түрүүшүүл хойно хойноһоон һубарина.

Агууехэ Октябрьска революциин 40 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ оролсоһон Улан-Удын промышленностиин болон траспортын предприятинуудта хүдэлдэг залуу хүдэлмэришэд бүтээһэн продукциингаа өөрынь үные хямдаруулхын, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхын, түрүү арга метод нэбтэрүүлхын түлөө үсэд шангаар тэмсэнэ. Паровозо-вагонно заводой, мяханай комбинадай, сэмбын фабрикын, бусад предприятинуудай түрүү хүнүүд ажалдаа шэнэ амжалта туйлажа, энэ һайхан найр нааданда ерээ. Тэдэнэр тугуудые, сэсэгүүдые, элдэб македүүдые, уряа лозунгнуудые баринхай.

Парадай болохоһоо урда 1500 хүнһөө бүридэһэн нэгэдэмэл хоор зүүн трибунада сугларанхай байба.

Обтойхон, согтойхон найр
наадамнай
Улаахан сэсэгүүдээ дэлгээн
таряа.
Алтанхан дэлхэймнай залуушуул
Арюухан харгыгаарнай Москва
зорёо,— гэжэ буряадай фестивальна дуунай түрүүшын мүрнүүд ханхинана. «Дэлхэйн залуушуулай марш», «Московско фестиваль мандаха болтогой!» гэһэн дуунууд һүүлээрнь гүйсэдхэгдөө.

Эб найрамдалай түлөө тэмсэжэ байһан залуушуулай һүртэй хоолой зэдэлнэ:

Нүхэсэл тухай дуулана
залуушуул,
Залуушуул, залуушуул.
Энэ дууе хорихогүйш,
алахагүйш.
Алахагүйш, алахагүйш!
Манай дууе дабтанал эбтэй бүхы
дэлхэй!
Энэ дуу харихогүйш, алахагүйш,
Алахагүйш, алахагүйш!

Стадионой ноб ногоохон талмай дээрэ ажалай резервнүүдэй һурагшад оюун бэлигээ харуулжа эхилнэ. Тэдэнэрэй хүнгэн солбоноор, ураар гүйсэдхэһэн номернууд хүн бүхэниие баясуулна. Эдэ хүбүүд басагад улаан, сагаан, шара, хүхэ хубсаһануудаа шадамар бэрхээр үнгэтүүлнэ, элдэб пирамида зохёоно. Удаань, «Ажал хэрэгээ алдаршуулан магтая», Дэлхэй дээрэ эб найрамдал алдаршуулан магтая» гэһэн үгэнүүдые гимнастнууд зураглан, харуулна.

Хүхюун энеэдэтэй хүнүүд стадионһоо городой талмай, үйлсэ, сэсэрлиг, паркнууд худар зорино.

* * *

Июниин энэ хонгор дуулаахан үдэшэ городоймнай үйлсэ талмайнууд урда урдынхиһаан хурсаар яларна. Хүгжэмэй аялга, хүхюун дуунууд, энеэдэ наадан алишье тээһээ агаарта зэдэлнэ. Талмайнууд дээгүүр, танцын площадканууд дээгүүр эдир залуу хүбүүд басагад хатар танца наадана. Соведүүдэй талмайда — Тарбагатайн аймагай, революциин талмайда — Заиграйн аймагай, театрын дэргэдэхи талмайда гүрэнэй типографиин уранһайханай самодеятельностьда хабаадагшад концерт харуулна. Мүн городой сэнгэлгын паркда — Кяхтын, Яруунын, Хойто-Байгалай, Хэжэнгын, Баунтын аймагуудай, ПВЗ-гэй паркда — Сэлэнгын, Кударын аймагуудай түлөөлэгшэд оюун бэлигээ харуулна.

Залуу наһанай эршэ зоригой һайндэр һүни орой болотор үргэжэлһөөр, тэндэһээ хүгжэм дуунууд замханагүй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: сүлүүлагдамар хоер фестивалиин дуу дуулажа байна.

А. Мантаевай фото.

Е. И. Кончевскиин хүндэлэлдэ

БМАССР-эй габьяата артист, театрын режиссер Евгении Игнатьевич Кончевскиин түрэһөөр 60 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан Гүрэнэй Бурят-Монголой Ленинэй ордента оперо ба баледэй театрын дирекци, партбюро болон местком артистые июниин 12-то хүндэлэн ёһолоо.

Энэ үдэшэ городой ажалшадта «Севильский цирюльник» гэжэ оперо харуулагдаа. Артист Е. И. Кончевский оперые табиха зуураа, доктор Бартоло боложо наадаа. Артистнууд Л. Линховоин, Балаян, Титова, Бесстрашнов оперодо хабаадалсаа.

Оперын дүүрэһэнэй һүүлээр городой предприятинууд болон эмхи зургаануудай үмэнэһөө Е. И. Кончевскийдэ Хүндэлэлэй грамотанууд, амаршалгын бэшэгүүд барюулагдаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: БМАССР-эй культурын министрын орлогшо нүхэр Зугеев Е. И. Кончевскийдэ Хүндэлэлэй бэшэг барюулжа байна.

Судна заһабарилагшадай амжалта

Улан-Удын судна заһабарилгын завод шэнэ пароход, теплоход болон баржануудые олоор бүтээн, мүн заһабарилач гаргана. Энэ заводой май һара соо бүтээн гаргаһан хэдэн шаланда, теплоход, «ВС-3» маркын газар малтадаг машина, тиихэдэ гурбадахи квартал соо заһабарилгаһаа гараха ёһотой «Леваневский» гэжэ пароход май һарада капитальна заһабарилгаһаа гаргагдажа, Братска ГЭС-тэ һ. . эльгээгдэбэ.

Заводой профсоюзна комитет коллективэйнгээ дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөнэй май һарын дүн һая гаргаһан байна.

Мүрысөөндэ механическа цехын токарна паркын мастерска участок (мастерынь нүхэр Розенкин) түрүүлжэ, дамжуулгын Улаан туг абаа. Хоёрдохи һуурида нүхэр Орловой даадаг участок гараһан байна. Шэрэм шудхалгын, котельнэ цехүүд май һарада мүн лэ һайнаар ажаллажа гараа. Эдэ цехүүд валовой продукци гаргалгаар һарынгаа түсэб болзорһоонь урид улүүлэн дүүргэһэн байна. Түрүү хүдэлмэришэдэй дундаһаа нүхэд Рогузкин, Рандин, Хохряков, Коломин, Кашин гэгшэд эрхим ажалаараа шалгарна.

Заводой коллектив энэ һарадашье һайн амжалтануудые туйлажа байна.

Д. Балданов.

Колхозой һуурин болбосон түхэлтэй болгогдоно

Кагановичын нэрэмжэтэ колхоз Зэдын аймагай томохон колхозуудай нэгэн болохо юм. Колхозой һуурин газарта һүүлэй хэдэн жэлнүүдтэ олон шэнэ гэрнүүд бариггдаа. Энэ жэл эндэхи колхознигууд тосхоноо ногооруулха талаар ехэхэн хүдэлмэри эхилбэ.

Модо тарин ургуулдаг Сэлэнгын питомнигһоо 300 гаран һөөг асарагдажа, колхозой правлени, клуб, һургуулиин газаагуур, мүн колхознигуудай гэрэй хажуугаар һуулгагдан хашаалагдаа. Айл болгон 3—5 модо тариба. Комсомол, залуушуул, һурагшад модо тарилгада эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, тариһан мододоо һайнаар харууһална.

Д. Цыремпилов.
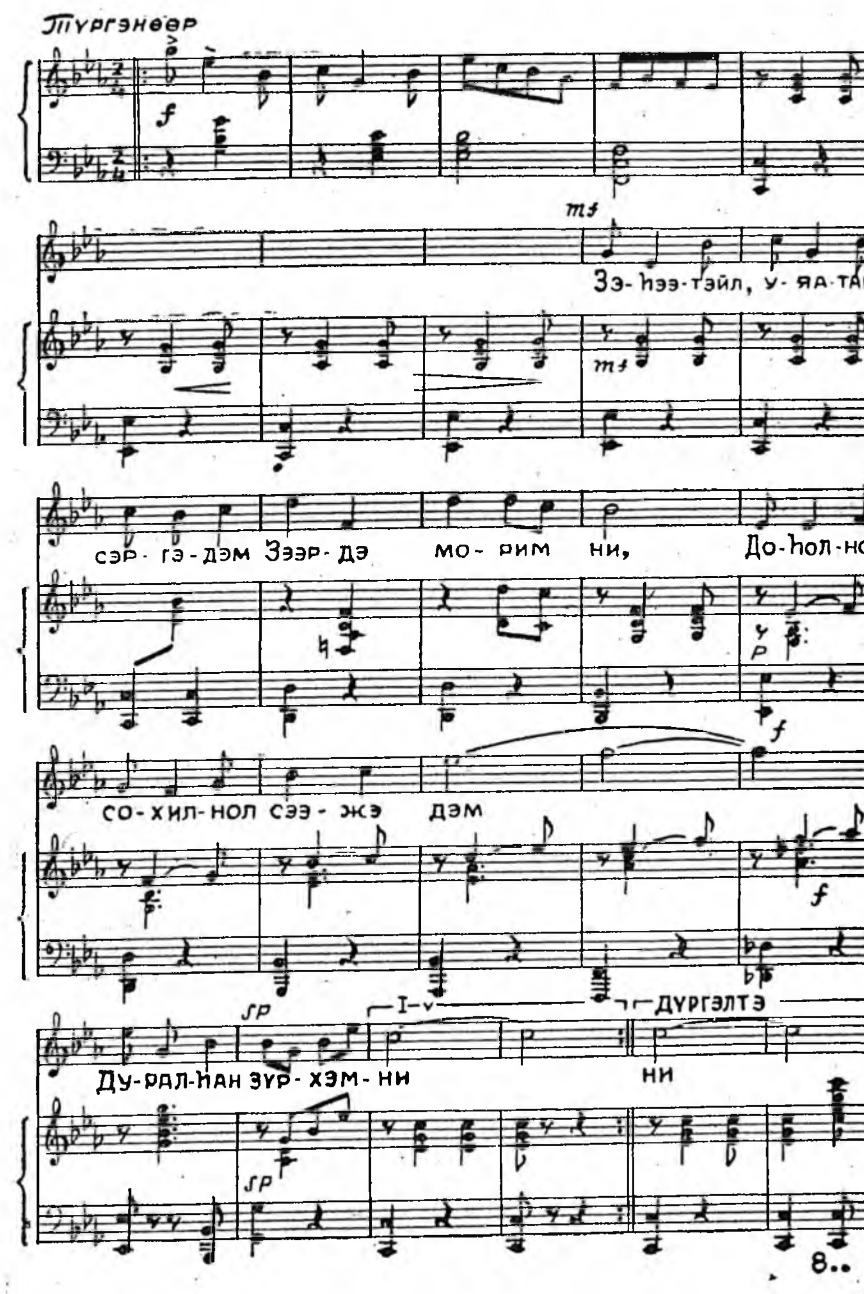
Шэнэ техникэтэй болоно

Нарһатын МТС-эй машина тракторнуудынь жэл бүри олошорно. Энэ жэлдэ «ДТ-54» маркын 4 трактор, 6 комбайн, дисктэй 28 борной, мүн бусадшье машина эндэ абтаа.

В. Байбородин.

Зааданал, зааданал зээрдэмни

Үгэнь Г. ЧИМИТОВЭИ *Хүгжэмынь Д. АЮШЕЕВАЙ*

Зэһээтэйл, уяатайл сэргэдэм
Зээрдэ моримни,
Доһолнол, сохилнол сээжэдэм
Дурлаһан зүрхэмни.

Түгнын хойморой харгыгаар
Түргөөр дабшанаб.
Фермээ хараһаар, бүри шангаар
Зүрхэмни лугшана.

Маряатай һарынгаа сагаанда
Морим ульгамхан,
Сэбэрхэн хоншуухан агаарта
Сээжэмни уужамхан.

Зааданал, зааданал сэргэдэм
Зээрдэ моримни,
Одоошье аалидаа сээжэдэм
Дурлаһан зүрхэмни.

ХИЛЫН СААНАҺАА ЕРЭҺЭН ТЕЛЕГРАММАНУУД

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй сесси үргэлжэлһөөр

КОЛОМБО, июниин 13. (**ТАСС-эй тусхай корр.**). Эб найрамдалай түлөө тэмсэлэй асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхын тулада тогтоогдоһон комиссинуудай хэһэн хүдэлмэри тухай тоосоое эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй сессиин делегадууд июниин 13-да үдын хойно шагнаа.

Нэгэдэхи комиссиин даалгабаряар делегат Ж. Лаффит зэбсэг хуряаха, ядерна буу зэбсэгэй туршалгые болюулжа, тэрэнние хорихо тушаа асуудалаар зүбшэн хэлсэлгэ болоһон тухай хөөрөө. Хэдэн асуудалнуудаар шиидхэбэри абажа, тэмсэлэй тодорхой түсэб зохёохо гэжэ комиссиин гэшүүдэй хэлсэһэн тухайнь Лаффит дуулгаа.

Комиссинуудай заседани дээрэ үгэ хэлэгшэдэй олонхинь хүсэрхэлгын политикые буруушаагаад, эбтэй эетэйгээр зэргэ оршон байлгын гол ёһонуудые сахиха гэһэн, мүн Хитадай Арадай Республикые ООН-до түлөөлүүлхэ тухай эрилтэ табяа.

Комиссинуудай элидхэлэй һүүлээр сессидэ хабаадагшад юрэнхы асуудалнуудые зүбшэн хэлсэжэ эхилбэ.

Колониализмые дахин һэргээжэ, Азиин арадуудта хүсөөр баадхаха гэжэ хараалһан Америкын түсэбые Бирмын делегат У Мйо Мйнт шүүмжэлээ.

Сессидэ хабаадагшад Ливанай делегат Седжан гэгшын мэдүүлгые тон анхаралтайгаар шагнаа. Дутын, Дунда Зүүн зүгтэ США-гэй хэжэ байһан хорото ябуулгые тэрэ эрид буруушааһан байна.

Азиин болон Европын оронуудай олон түлөөлэгшэд Америкын булимталгын политикые шүүмжэлһэн байна. Мүн буу зэбсэгэй хүсөөр Ази, Африкын арадуудые номгоруулха гэһэн Англи, Францын колонизаторнуудай ябуулгыень тэдэнэр буруушаагаа.

КОЛОМБО, июниин 14. (**ТАСС-эй тусхай корр.**). Уласхоорондын шанга байдалые зөөлэрүүлхэ, ядерна буу зэбсэгэй туршалгые хорюулха, буу зэбсэг хороолгохо зорилгоор абтаха шиидхэбэринүүдые зохёохо комиссинуудта эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй сессидэ хабаадагшад июниин 14-дэ хүдэлмэрилөө. Үгэ хэлэһэн хүнүүдэй олонхинь амгалан тайбан байдал бэхижүүлхэ тушаа тодорхой дурадхалнуудые оруулһан байна.

Сессиин хүдэлмэриһөө сүлөө үедөө элдэб оронуудай делегацинууд бэе бэетээ уулзажа, һонирхолтой асуудалнуудые нүхэдэй ёһоор зүбшэн хэлсэнэ. Жэшээнь, араб оронуудай делегаци советскэ эб найрамдалай тала баримталагшадай делегацинихидта айлшалаа. Июниин 14-дэ советскэ делегадууд Урда Африкын түлөөлэгшэдые урижа уулзахань. Эдэ уулзалганууд нүхэдэй ёһоной зохид һайн байдалда үнгэрнэ.

Америкын болон Чан-Кай-шиин авиаци Хитадта эсэргүү хорото добтолго хэнэ

ПЕКИН, июниин 13. (ТАСС). Синьхуа агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, «Хорнет» гэжэ Америкын авианосец, мүн 4 эсминец Урда Хитадай далайда Хитадта хабаатай уһа руу нэбтэрэн июниин 12-то ороо. «Хорнет» гэжэ авианосецһоо ниидэһэн США-гэй дүрбэн истребительнүүд Гуандун провинциин Сватоу гэжэ нютагта добтолһон байна. Америкын самолёдууд хамта дээрээ 66 дахин Хитадай хилые дабаа. Тэрээнтэй хамта Чан-Кай-шиин дүрбэн истребитель Сватоу нютагта Америкын истребительнүүдтэй хамта добтололсоо.

Хитадай Арадай-сүлөөрэлгын армиин зенитнэ артиллери аадар бороогой ороһондол адляар буудажа, Сватоу нютагта Америкын нэгэ, Чан-Кай-шиин хоёр сэрэгэй самолёдые унагааһан байна.

Хитад арад Чан-Кай-шиин, мүн Америкын хархисуудые һануулга хэнэ

ПЕКИН, июниин 13. (ТАСС). Хитадай Арадай Республикада хабаатай Сватоу гэжэ нютагта Америкын болон Чан-Кай-шиин сэрэгэй самолёдуудай нэбтэрэн июниин 12-то ороһондонь бүхы хитад арад зэбүүрхэн, буруушаажа байна гэжэ «Женьминьжибао» газетэ июниин 13-да бэшээ. «Хархис зорилгоор добтологшодто хатуу харюу үгэе» гэһэн түрүү бэшэг соогоо «Женьминьжибао» газетэ иигэжэ бэшэнэ: энэ болоһон ушар Холбоото Штадуудай Хитадта эсэргүү хэһэн шэнэ добтолго мүн. Хитад арад тон ехээр зэбүүрхэжэ байһанаа мэдүүлээд, энэ ушарые эрид шууд буруушаажа байһан тухайгаа Америкын правительствода мэдүүлнэ.

США-гэй энэ добтолгонь тушаан боложо тохёолдоһон ушар бэшэ юм. Американецуудта эсэргүүгээр Тайвань дээрэ һаяхан болоһон хүлгөөн, мүн Хитадтай улам ехэ худалдаа хэхэ тухай Англиин абаһан шиидхэбэри Хитадта дайсан харшаар хандаха гэһэн Америкын политикын буруу һүрэжэ байһан тухайнь гэршэлээ. Холбоото Штадууд Азида дахип түгшүүрилтэ байдал тогтоожо, Хитадта эсэргүү ябуулагдадаг дайсан харша политикаяа дахин һэргээхын тулада шэнэ добтолгонуудые, үгэсэлгэнүүдые хэхэ гэжэ оролдоно.

Хитад арад хадаа хэндэшье занадаггүй, хэнэйшье эрхые хаһаха гэжэ оролдодоггүй гэжэ урданшье, мүн мүнөөшье ходо мэдүүлэгдэдэг байгаа-гэжэ статьягай түгэсхэлдэ тэмдэглэгдэнэ. Гэбэшье, бусад оронуудай манда занан, манда добтолжо байгаа һаань бидэнэр миин һуухагүйбди. Эхэ нютагаа, эрхэ сүлөөгөө аршалан хамгаалхын тулада хитад арад добтологшодто хатуу харюу үгэхэ шадалтай.

Франциин Национальна суглаанда

ПАРИЖ, июниин 13. (ТАСС). Франциин Национальна суглаан июниин 12-то боложо, Министрнүүдэй Соведэй шэнэ Түрүүлэгшээр Буржес-Монурие һунгаха, мүн тэрэнэй программыень һайшааха гэжэ шиидхээ. Буржес-Монуриин гүлөө 240 хүн дуугаа үгөө. 194 хүн тэрэнние түрүүлэгшээр һунгахагүй гэжэ голосовалаа. Минии правительствода гол түлэб радикал-социалистнууд болон социалистнууд орохо юм гэжэ Буржес-Монури мэдүүлээ. Кристиан Пино (социалист) урдынхяараал гадаадын хэрэгүүдэй министрын тушаал, Алжирта байратай министрын тушаал Робер Лакост эзэлнэ. Энэ Лакост гээшэнь Алжирта дай заатагүй үргэлжэлүүлхэ гэжэ тоолодог хүн байха юм.

Буржес-Монуриин правительство байгуулха эрхэтэй болоошье һаань, парламентын нэгэшье группа тэрэнэй зохёоһон политикые хүсэд һайшаанагүй гэжэ голосовани харуулаа. Правительствогүй байдалые усадхахын тулада Буржес-Монурие Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ болгохо гэжэ шиидхээбди гэжэ парламентын гэшүүд тоолоно. Коммунистнууд Буржес-Монуриин правительствые тогтоохогүй гэжэ голосовалаа. Социалистнууд шэнэ правительствые дэмжээ.

Добтолгодо хабаадалсаһанай түлөө, шангууд барюулагдаба

ЛОНДОН, июниин 13. (ТАСС). Англиин армиин дээдэ тушаалтай хэдэн хүнүүд, тэрэшэлэн 28 офицер, солдадууд «1956 оной октябрь-декабрьда Дүтын Зүүн зүгтэ болоһон сэрэг дайнда элитэ ехэ габьяа харуулһанайнгаа түлөө» шагнагдаба.

Гэбэшье, бэеэ даанхай, эрхэ сүлөөтэй байдалда дуратай Египет арадта ороод, шал буруу һүрэһэн энэ добтолгодо хабаадаһан Англиин сэрэгэй албахаагшадые шагнаһан ушар Англиин сэрэгэй бодото дээрээ шэн габьяатай байһан тухайнь гэршэлнэгүй бшуу.

Тобшо мэдээсэлнүүд

✦ Юнайтед Пресс агентствын корреспондентын Порт-О-Пренсһээ (Гаити) мэдээсэһэнэй ёһоор, июниин 14-нэй үглөөгүүр Гаитиин арми гүрэнэй урбалта хэжэ, саг зуурын правительствые унагаагаад, президент Даниэль Финьолие тушаагаа. Армиин штабай начальник генерал Антуан Кебро тус урбалтые хүтэлбэрилөө.

✦ Улаан далайн шадар Аравиин элһэн губиин зүүн урда зүгтэ Египедэй правительствын геологическа экспедици айхабтар ехэ хэмжээнэй түмэрэй руда олоо гэжэ «Аль-Гумхурия» газетэ мэдээсэбэ.

✦ Кенидэ байдал шанга байһаар. Эрхим һайн газарнуудыень буляан абаһан колонизаторнуудые негрнүүд гүнзэгы ехээр үзэн ядана гэжэ «Скотсмен» газетын корреспондент Лондонһоо мэдээсэнэ. Һүүлэй гурба һарын туршада засагаархидта эсэргүү хүдэлөөндэ хабаадаба гэжэ гэмнэгдээд, 300 негр Кенидэ тушаагдаа. «Ороноо бэеэ даанхай, эрхэ сүлөөтэй болгохын тулада би энэ хүдэлөөндэ хабаадааб» гэжэ тушаагдаһан хүнүүдэй нэгэниинь мэдүүлээ.

✦ «Аль-Хадара» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, Иорданиин түлөөлэгшэдэй болон Амманда байдаг США-гэй посольствын хоорондо һаяхан нюуса хэлсээн хэгдэжэ, Мафрак гэжэ аэродром дээрэ атомна база байгуулхыень США-дэ зүбшөөгдөө.

✦ ДПА агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Баруун Германиин далайн сэрэгэй флодой түрүүшын торпеднэ катер Бременэй шадар уһанда буулгагдаа. Тус судна Гитлерэй армида байһан иимэ түхэлэй бүхы суднануудһаа хэмжүүрээрээ ехэ. Баруун Германиин далайн сэрэгэй флодто 77 сэрэгэй судна, мүн 11 хамһабариин судна бии гэжэ вице-адмирал Руге мэдүүлээ.

✦ Июниин 12-ой үдэшэлэн пистолет, мунсануудые бариһан 150 шахуу фашистнууд Парижай «Ваграм» гэжэ зал руу гүйлдэн оробо. Тэндэнь Сена департаментын радикалнуудай болон радикал-социалистнуудай республиканска партиин федерациин заседани боложо байгаа. Фашистнууд тэдэнние буудажа эхилээд, заседанида хабаадажа байһан олон хүнүүдые мунсаар сохёо. 8 хүн шархатажа, больницада эльгээгдээ.

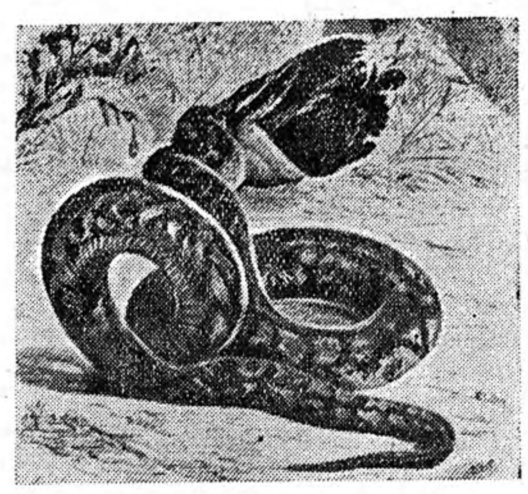
✦ Урда Африкын Союзай правительство холисо шуһатай басагадые медсестранууд болгохогүй тухай хуулиин шэнэ проект парламентда абхуулха гэжэ оролдожо байна гэжэ Кептаунһаа мэдээсэгдэнэ. «Хара шарайта медсестранууд» мүнөө дан олон болошоо, тиимэһээнь иимэ хуули абхуулха гэжэ һананабди гэжэ Элүүрые хамгаалгын министр Вилджоин хэлээ.

✦ Франс-пресс агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Францын правительство бүхы суднануудтаа Суэцкэ каналаар гарадаг болохыень июниин 13-да хуулита ёһоор зүбшөөгөө. Хэнэйшье мэдэһээр, Францын засагаархидай заабаряар Францын худалдаа наймаанай, мүн хүн зониие шэрэдэг суднанууд 8 һарын туршада Суэцкэ каналаар гарадаггүй байгаа.

✦ Франс-пресс агентствын Мадридта байдаг корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор «байһан засагта эсэргүү номнол хэһэнэйнгээ түлөө» каноническа эрхын асуудалаар мэргэжэлтэн Торрубиано Риполль гэгшэ тушаагдажа, түрмэдэ хаагдаа. Һүүлэй хэдэн һарын туршада Испаниин 50 шахуу зон иигэжэ гэмнэгдээд, тушаагдаа гэжэ тэрэ корреспондент мэдээсэнэ.

Хорото могойнууд тухай

(Натуралистын тэмдэглэл)

Бүмбэрсэг дэлхэй дээрэ байдаг 4300 янзын мүлхидэг амитадай (крокодил, черепаха, могой гэхэ мэтэ) 123 янзань. тэрэ тоодо 10 янзын могой манай орондо бии гэжэ тоологдоно.

Могой мөөридэл адли түхэреэн болоод хүниие намнадаг юм, хүнэй ама ру ороол. хото соо түрэдэг, таһа сабшуулһан могой амидырдаг гэхэ мэтэ худал хуурмаг үгэнүүд һузэгшэ зоной дунда тараһан байдаг. Эдэ үгэнүүд булта худал.

Хорото могойнууд тухайда богонихоноор хөөрэжэ үгэхэ хүсэлэнтэйб. Могойнууд бэеэ һунаажа, агшаажа байгаад гульдиран ябадаг юм. Манай эндэхи могойнууд тиимэ томо бэетэй бэшэ юм. Эгээн утань метр тухай байдаг. Олонхи могойнуудынь зөөлэн хальһатай үндэгэ, нэгэ зариманиинь (уж) амиды үрэ гаргадаг байна. Хорото могойнуудые газаа талаһаань хараад яһала танихаар юм. Тиимэ могойнуудай толгойнь бэеһээ нэгэ бага үргэн, нюдэнүүдынь зурагар утанууд, нюрган дээрэхи хээнь утаашаа гонзойлдоһон байдаг.

Зарим хүнүүд могойн һалаатаһан хэлые хоротой хадхуур гэжэ һанадаг. Тиимэ бэшэ. Могой хадхадаг бэшэ, харин зуудаг юм. Тэрэнэй дээдэ үргэнэйнь хоёр хажууда сантиметр тухай утатай хоёр хорото шүдэн бии юм. Эдэ шүдэнүүдынь дотороо нүхэтэй. Могойн хазан сасуунь шүдэнүүдэйнь нүхөөр хорон га[illegible]а ерэдэг. Зууха үедэнь хухарһан шүдэнүүдэйнь орондо шэнэ шүдэд гарадаг. Амаяа жэмыхэдэнь тэдэ хорото шүдэнүүдынь донгорог шэнги нугаршадаг юм. Могойн нюдэнэй саанахи булшархай соо бии болодог хорон ехэ хүсэтэй юм. Энэ хорон хорёод жэлдэ хүсэеэ алдадаггүй гэжэ ажаглагданхай.

Зарим могойнуудай хорониинь хүнэй шуһые, нүгөөдэ зариманайнь хорон хүнэй нервнэ системые гэмтээдэг байна. Энэдхэг орондо байрладаг «очково» гэжэ могойн, Америкэдэ байрладаг «Гремучая» гэжэ могойн хорон ехэ хүсэтэй юм. Эдэ могойнуудта зуулгаһан амитан . хоёр час болоод үхэшэдэг. Манай орондо байрладаг могойнуудай хорон хүн амитаниие аладаггшьегүй һаа, ехэ үбшэнтэй юм. Могойдо зуулгаһан хүн хэды үдэр соо үбшэлжэ, ядардаг. Зарим амитад, жэшээлхэдэ, зарай, бүдүүн хүзүү, мана һохор гэхэ мэтэ амитад могойн хорондо огто даагдадаггүй.

Могойдо зуулгаһан хүн абаһаар ямар хэмжээ абаха ёһотойб гэхэдэ, гар, хүлөө з[illegible]гаһан газ[illegible]аа дээхэнүүр таһа уяха зэргэтэй. Удаань могойн зууһан газарые зааханаар отолоод, шуһыень амаараа (аман [illegible]о шарха үгы һаа) хүхэжэ гаргаха шухала. Шуһанай ехээр гараха бүри тэрээнтэй хамта могойн хорон гаралсана. Теэд шархаяа иодоор гү, али формалинай, марганцовкын раствороор угаахада болохо. Спирт, архи уухада мүн лэ һайн байдаг.

Могойдо хадхуулһан хүниие аргалхын тула мүнөө шэнжэлгэ хэгдэнэ.

М. Бакутин, биологическа наукануудай кандидат.

Редактор Д. Л. ЛОБСАНОВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ ул. Ленина. 26. Телефоны редакции: редактора 46-32. зам. редактора—32-74. отв. секретаря— 27-37, отделов: партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 35 14, культуры и быта, промышленности — 34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская — 32 67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н 00452. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 3259.